

JANÁČKOVA
KONZERVATOŘ

A GYMNÁZIUM
V OSTRAVĚ

I/2 – Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a
informační gramotnosti

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu	VY_12_INOVACE_ČJ34_4
Název školy	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, Českobratrská 40, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava
Autor	Mgr. Tomáš Kubec
Tematický celek	Světová literatura v 2. pol. 20. století - USA
Ročník	4. ročník gymnázia
Datum tvorby	07.10.2012
Anotace	Pracovní list – Sophiina volba
Metodický pokyn	Lze použít při výuce k základnímu rozboru textu a k zopakování literární teorie
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Sophiina volba - William Styron

I) “Ty taky,” ohradila se. “Ano, jsi taky kunda, to si zas myslím já.” Jejímú tónu však chyběla patričná útočnost.

“Já žádná kunda nejsem,” zařval na ni. “Ani být nemůžu, ty pitomá náno, ty ramlice polská. Kdy se konečně už naučíš ten jazyk správně? Jo, kokot, to bych mohl být, ale kunda ne, ty idiote. A neodvažuj se mi ještě jednou takhle nadávat. Ostatně k tomu už nebudeš mít nikdy žádnou příležitost.”

“Vždyť tys mi tak řekl první.”

“Jenomže to ty přesně jseš, ty idiote – ty falešnice jedna, podvodnice sprostá! Roztahuješ nohy nějakému vyřídudchovi, nějaký nule, šarlatánovi! Panebože!” zavyl a rozječel se s neovladatelnou zuřivostí. “Pusť mě, ať odtud vypadnu, než tě zabiju – ty kurvo! Narodila ses jako kurva a jako kurva chcípneš!”

“Nathane, poslouvej mě...“ slyšel jsem její prosebný hlas. A když jsem přistoupil ještě blíž k předním dveřím, viděl jsem, že stojí přitisknuti k sobě jako bizarní reliéf na pozadí růžových stěn chodby, ve které vrhala čtyřicetiwattová žárovka zavěšená na šňůře a téměř zahalená mrakem poletujících mûrek světla a stíny strnulého chiaroscuro. Scéně vévodil výškou a silou Nathan: ramenatý, statný, na hlavě mohutnou hřivu vlasů tmavých, jako mívají Siouxové, působil dojmem štíhlejšího a frenetičtějšího Johna Garfielda, přičemž měl Garfieldovu hezkou, šalebně milou tvář – i když bych měl spíš říct teoreticky milou, protože v té chvíli byla pokřivená vášní a zuřivostí a byla jakoby stopená v lačné touze po násilí, takže z ní výrazně hledělo všechno jiné než vlídnost. Měl na sobě světlý svetr a světlé kalhoty a vypadal, že mu je ke třicítce. Pevně svíral Sophii za paži a ona uhýbala před jeho výpady a chvěla se jako růžové poupě ve větrné smršti. V tom skomírávém světle jsem Sophii viděl jen velice nezřetelně. Ale přitom jsem byl s to rozeznat rozcuchanou hřivu jejích slámově zlatých vlasů a za Nathanovým ramenem asi třetinu jejího obličeje: vyděšené obočí, malé černé znaménko v obličeji, světle hnědé oko a nádhernou křivku široké slovanské líce, po které se kutálela jako kapka rtuti jediná slza. Rozvzlykala se jako oloupené dítě. “Nathane, musíš mě vyslechnout, prosím tě,” vyražela mezi vzlyky. “Nathane! Nathane! Nathane! Odpusť mi, že jsem ti tak řekla.”

Rázem pustil její ruku a odstrčil ji od sebe. “Vzbuzuješ ve mně ne-vý-slov-ný odpor,” křičel na ni. “Hnus v té do-ko-na-le čisté formě. Jdu odtud pryč, než tě zabiju!” Otočil se na podpatku na druhou stranu.

“Nathane, nechod!” prosila ho zoufale a vztáhla k němu obě ruce. “Já tě potřebuju, Nathane. A ty potřebuješ mě.” (...)

II)

“Nenuťte mě volit,” šeptala v úpěnlivé prosbě. “To přece nemůžu.”

“Tak je tam pošlete obě,” řekl doktor pomocníkovi, “nach links.”

“Mami!” a už slyšela Evin tichý, ale silící pláč, protože právě v tom okamžiku dítě od sebe odstrčila a s podivně neohrabaným pohybem se na vycementované rampě zvedla. “Vezměte si tu menší!” vykřikla. “Vezměte si mou malou!”

A v té chvíli vzal doktorův pomocník Evu šetrně za ručičku – na jeho ohleduplnost se Sophie marně snažila zapomenout – a odváděl ji do čekající legie zatracených. Věčně si vybavovala ten matný obrázek, jak se to dítě se zoufale prosebnými zraky stále a stále otáčí. Ale jelikož ji pak téměř oslepila záplava slaných slzí, přec jen byla ušetřena a výraz v Evině obličeji nerozeznávala, za což byla vděčná. Protože v tom nejsmutnějším koutě svého upřímného srdce naprosto jistě věřila, že to by nesnesla, protože už tak byla téměř šílená, když viděla, jak jí ta malá postavička navždy mizí z očí.

“Držela pořád toho svého medvídku – a svoji flétu,” dodala Sophie na závěr. “Celá ta léta jsem nebyla s to tahle slova přenést přes srdce. Vyslovit je, v jakémkoli jazyce.”

Otázky:

I)

- a) Zařaďte autora do historické etapy, literární skupiny.
- b) Světová literatura reagující na události druhé světové války reflektuje politický vývoj ve světě, dělí se na východní a západní. Uveďte základní znaky.
- c) Uveďte základní autorovy biografické údaje.

II)

- a) Určete na základě ukázky literární druh, ten pak blíže popište.
- b) Na co chtěl autor svým textem upozornit?

III)

- a) Stručně popište děj.
- b) Na základě **ukázky II** vysvětlete, proč se román jmenuje „Sophiina volba“?
- c) Dle **ukázky II** objasněte, proč Sophie zvolí dceru a ne syna?
- d) Proč je tato scéna (**ukázka II**) až v závěrečné části románu? Jak je román vystavěn?
- e) Musí Sophie podstoupit i jiné osudové volby než je tato? Které?
- f) Jak byste charakterizovali postavy zmiňované v **ukázce I**?
- g) Jaký mezi sebou mají tyto postavy vztah (**ukázka I**)?
- h) Jaké používají jazykové prostředky? Co to vypovídá o jejich duševním rozpoložení, minulosti? Na co se tím autor snaží poukázat? (**ukázka I**)
- i) Jak se v ukázce doplňuje fyzický zjev aktérů a jejich povaha? (**ukázka I**)
- j) Jak se chová Sophie po internaci? Proč tak jedná? V čem spočívá její „šťěstí“?
- k) Jak se vyvíjí vzájemné vztahy tří hlavních protagonistů?
- l) Charakterizujte, jak Američané vnímali nacistickou genocidu.

Použitá literatura:

STYRON, W.: *Sophiina volba*. Praha: Knižní klub, 2009.